

[Augsburg], 15. Oktober 1557

An Joachim Camerarius d. Ä.

BSB, Clm 10370, Nr. 267 + 268.

Druck: Hartig S. 226 (Auszug).

Clarissimo viro, D. Ioachimo Camerario etc. Domino et amico suo colendo. Leipzig.
 S. P. D. Quae de libris Cypriani scripsi, illius fide scripsi. Qui si nos delusit (quod tamen hac in re non puto. Sua enim interesse putat, vt sua lucubrationes a vobis commendentur) τὴν τοῦ ϕιλοτεχνίας της ἐκ τοῦ Πλάτωνος τετραγωνιζούσης αἰτιώμεθα. Sed et Mercatores ac tabellarij res nostras saepe parum diligenter curant. Cyprianum toto ferè semestri nunquam vidi. Aliquoties interea hic fuisse dicitur. vtrum verò negocijs an ταῖς τῆς εὐτυχίας αὔραις impeditus, praesentiam suam veterem amiculum καὶ οὐκ ἐν ὀλίγοις ὑπουργήσαντα caelarit, ignoro. Nuper fregisse brachium Hungarico vehiculo euerso dicitur quod doleo. Admonebo eum promissi, si quando in eum incidero, πολύπλαγκτον ὄντα διὰ τὴν γυναικοκρατίαν οἴμαι, καὶ μηδὲ δι’ ἐπιστολῆς ἐντυγχάνειν ῥάδιον. Θέωνος τοῦ Σμυρναίου τῶν παρὰ Πλάτωνι μαθηματικῶν ἔξηγήσεις D. Hulderichus Fuggerus Venetijs inspiciendas sibi missas, mihi legendas exhibuit. Proaemium, quod sextam ferè libelli partem occupat, pellegi. In eo docet, quod nemini dubium est, τὸν τῶν μαθημάτων ἀνήκοον οὐκ ἐπιτήδειον εἶναι τῶν παρὰ Πλάτωνι ἀναγνωστὴν, seqūe rudibus illarum artium consuluisse praedicat. αὐτὸ δὲ τὸ βιβλίον οὐχ ἔτερόν τι εἶναι δοκεῖ ἡ μικρὰ τεμμάχια τῶν μεγάλων τῆς γεωμετρίας καὶ ἀριθμητικῆς καὶ μουσικῆς καὶ ἀστρονομίας δείπνων. Nam ea omisit, quorum in scriptis Platonis vestigia non extant, et in ipsarum artium tractatione loca Platonis non citauit. ἄνθρακες ήμιν ὁ θησαυρὸς εἶναι δοκεῖ. Descriptum tamen ad te missem, si mihi vel ocium, vel ad manum ὑπογραμματεὺς fuisse. Codex ex pacto Venetias est remissus, vbi vt arbitror sumptibus hospitis mei describitur. Nam quod περὶ τῆς ἐμαυτοῦ μετοικεσίας scripsi, iam ipso euentu verum esse declaratur. οὐ γαρ (!) ἐψεύσαντο οἱ ἀστρολόγοι, οὐδὲ ἐπλανήθησαν οἱ πλάνητες, πλάνας καὶ μεταβολὰς ήμιν μαντευσάμενοι. Herilem Bibliothecam cum bona Domini gratia reliqui, et Augustanam Bibliothecam vnā cum scholarchia curandam suscepi, difficilem sanè ac laboriosam prouinciam, ἀλλ’ εἰς χρηματισμὸν οὐκ ἀνωφελῆ. τὰ δὲ τῆς ὁμολογίας κεφάλαια, τάδε ἔστι. πέπραμαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῶν αὐγούστεων εἰς πενταετῆ χρόνον, μισθὸν κατ’ ἔτος ληφόμενος τὸ φλορινοῦς. ἔξέσται δ’ αὐτοῖς μὲν ὅπόταν δοκῇ, τὸν λύκιον ἀποπέμψασθαι, τῷ δὲ λυκίῳ μὴ βουληθέντων ἐκείνων, ἐλευθερίας τυγχάνειν οὐκ ἔσται. Iniqua, inquies, conditio? Quis negat? ἀλλ’ οὕτως ὁ κερδῶος ἐρμῆς ἐκ περιουσίας πάνυ πολλῆς τοῦ λογίου καταδυναστεύει. Sed haec hactenus. Vtor nunc hospite liberalissimo D. Huldricho Fuggero. ὃς μὲ (!) αὐτεπάγγελτος τῆς δεσποτικῆς οἰκίας ἐκπεσόντα ὁμοδίαιτον ἐποίησατο, ὀμβροσίας καὶ νέκταρος μεταδιδοὺς. Is te plurima salute impertit, et cupidè expectat, quando tandem ἐν τῇ αὐγούστῃ ἐμφωλεῦσαι σοι libeat? Rentius τοῦ παρά σοι βατραχοτελματίου cognatus, adolescentem vel in Italiā ablegari, vel iam tandem soli medicinae incumbere cupit, teqūe orat, si consultum esse putas, vt ea de re ad patronum scribas, sine cuius autoritate et auxilio haec fieri nequeant. Tu quod tuae prudentiae videbitur, facies. Aetas fortasse hominis et fortuna σπεύδειν ταχέως πρὸς ἀξιώματα κελεύει. Sed quid captus eius ferat, te vno melius nemo iudicabit. Sed vt ad meipsum redeam. τῆς σχολαρχίας ἀξιωθεὶς, hactenus τὰ ἐπανορθώσεως δεῖσθαι δοκοῦντα obseruaui. neque rectius illa nisi vna litura emendari posse censeo. Vsque adeò post Xysti nostri mortem, ipsa etiam schola est emortua. Quos mihi labores, quas molestias, quae odia impendere putas, dum rem non impeditam, sed perditam in integrum restituere conor? τολμᾶν δ’ ἀνάγκη κἀν τύχω κἀν μὴ τύχω. Ac plura tecum hac de re corām si

quando expectatus hospes hūc veneris. Neque enim literis haec satis commodè committuntur. Nunc illud tantum a te peto, nisi molestum est. Auspicatus sum praelectiones meas ab oratione Isocratis κατὰ σοφιστῶν. In qua locus est, quem tua indicatione mihi declarari cupio: φημὶ γὰρ ἐγὼ, τῶν μὲν ιδεῶν ἔξ ὧν τοὺς λόγους etc. ιδέας vtrum omnia praecepta artis, an Causarum tria <ge>nera, an τοὺς χαρακτῆρας τῶν λόγων, an verò τὰ σχήματα intelligi, vt Hermogenes β' τόμους περὶ τῶν ιδεῶν conscripsit? Et paulò pòst. τὸ δὲ τούτων ἐφ' ἐκάστῳ τῶν πραγμάτων ἀς δεῖ προδιελέσθαι etc. Dubito primum vtrum sic ordinanda verba sint, τὸ δὲ μὴ διαμαρτεῖν τούτων scilicet τῶν ιδεῶν ἀς δεῖ προδιελέσθαι etc. Deinde quid sit ἡ προδιαιρέσις καὶ λήξις τῶν ιδεῶν πρὸς ἄλλήλας breui exemplo si non declarari, at velut digito demonstrari velim. Ad haec τῶν καιρῶν μὴ διαμαρτεῖν sitne in id operam dare, vt oratio apta sit rebus, personis atque temporibus? Atque haec ἐν τῷ κατὰ σοφιστῶν. In Panegyrico scire cupio, quae ratio sit τοῦ τὰ παλαιὰ καινῶς διεξελθεῖν καὶ περὶ τῶν νεωστὶ γεγενημένων ἀρχαίως εἰπεῖν. Item πολλὰς μὲν ἐφ' ἐκάτερα τῆς ἡπείρου πόλεις ἔκτισαν. ἡπειρος vtrum hic ἀντὶ τῆς ἀσίας ponitur, an pro continente et ipsa graecia, et τὰ, ἐφ' ἐκάτερα quam et constructionis et historiae rationem habet? Plura ex te, cuius iudicio omnes plurimum tribuunt, quaererem, postquam Musis meis operas vtcunque reddere caepi, nisi vererer ne molestus tibi essem, grauiorib[us] rebus occupato. Neque enim te cessare arbitror, sed praeclari alicuius operis editionem moliri. Et vt ocium noua componendi desit, tamen ad expolienda vetera non deerit opinor. Noua quae hic sunt, vos nouisse iampridem arbitror, pacem cum pontifice factam. 3 oppida S. Quintini, Hanae et Castelletij muniri a Philippo. et fines Gallorum incursari. Exundationem Arni Florentiae, Tiberis Romae maxima detrimenta intulisse, et Bibliothecas nonnullas hausisse. Amisimus Nonis Septembbris Vitum Amerpachium Ingolstadij. Non multo antè Petrum Nannium Louanij, Gasparem Vopelinum et Nicolaum Prugnerum Mathematicos, alterum Coloniae, Tubingae alterum. Valetudo mea thermis parum adiuta est, et post redditum ter grauissimè decubui, sed non diu, ob ventriculi imbecillitatem et hepatis κάκωσιν. Non puto procul abesse me a meta. Te cum tuis valere et facili ac beata senectute vti cupio. Idibus Octobris 1557.

Hiero[nymus] Wolfius.